

Hur man undviker att fuska – en liten hjälpreda från Moderna språk

De flesta människor inser att man inte lär sig någonting av att fuska. Ändå upptäcker vi då och då att studenter hos oss gjort sig skyldiga till fusk. Ibland är det uppenbart att det är fråga om medvetet fusk, men ibland – framför allt när det handlar om plagiat – kan det även vara omedvetet fusk som beror på att studenten inte vet vad man får och inte får göra.

Här har vi på Moderna språk sammanställt några punkter som förhoppningsvis ska hjälpa alla att undvika fusk.

Avsiktligt/medvetet fusk

Om du gör något av följande är du nog redan medveten om att du gör en sak som inte är tillåten:

- Du tar med dig en *fusklapp* (eller annat otillåtet hjälpmedel) till tentamenslokalen
- Du *ändrar eller lägger till svar i efterhand* när du fått tillbaks ditt prov och hävdar att läraren har missat att ge dig poäng vid rättningen
- Du *samarbetar* med en annan student fast uppgiften ska lösas individuellt
- Du *låter någon annan person skriva* dina inlämningsuppgifter eller examensarbeten
- Du *hämtar text* från Internet eller andra källor till dina inlämningsuppgifter eller examensarbeten – en hel uppsats eller delar av texter som du fogar ihop – och låtsas att du skrivit texten själv

Våra tips för att undvika avsiktligt fusk:

- Oftast är det *tidsbrist* som är orsaken till att man avsiktligt gör sig skyldig till fusk. Försök att *planera din tid* så att du hinner göra det du ska. Och om det absolut inte går: *Prata* med din lärare; kanske går situationen att lösa på något sätt, men *utsätt dig inte för risken att bli påkommen med att fuska* – det är inte värt det.
- På *distanskurser* (där ingen ser vem som sitter vid datorn) kan det vara frestande att *ta hjälp av någon annan*, t ex en modersmålstalande familjemedlem. Gör inte det!

Omedvetet fusk – oftast plagiat

Plagiering definieras ibland som att man lämnar in någon annans arbete som sitt eget. Men det är inte bara plagiat om man stjälar någon annans text rakt av och sätter sitt eget namn på den, utan även mindre stölder av text eller idéer räknas som plagiat:

- När man *använder någon annans text* i sin egen text utan att visa att det är en lånad text (t ex med hjälp av citattecken) och *varifrån den kommer* (källhänvisning)
- När man *formulerar om* någon annans text med egna ord utan att visa att det är det man gjort
- När man *sammanfattar* innehållet i en text utan att visa att det är det man har gjort eller när man *lånar tankegångar* från någon annans text utan att redovisa var idéerna kommer ifrån

Våra tips för att undvika plagiat:

- Se till att du vet *hur man citerar* och gör korrekta *källhänvisningar* (även till internetkällor).
- *Vänta inte* med att göra källhänvisningarna utan gör dem alltid genast, så att du inte glömmer att göra dem eller glömmer varifrån du hade hämtat dina citat.
- Tänk på att göra källhänvisningar inte bara vid direkta citat utan *även när du på annat sätt refererar* det någon annan har skrivit, eller när du bygger ditt eget resonemang på *idéer/tankegångar* som du hittat i någon annans text.
- Samlar du idéer genom att göra urklipp från Internet (eller skriver av textavsnitt ur böcker/artiklar) som du tror att du kan ha nytta av längre fram i ditt arbete? *Klistra inte in* dessa texter i det dokument där du skriver din egen text, utan *placera urklippen i en egen fil* (och notera källorna noga!) tills du vet hur du ska använda dem (– kanske som citat någonstans?). Det är annars lätt hänt att sådana urklipp råkar smälta ihop med den text man skriver; man glömmer efter ett tag vad som var ens egna formuleringar och vad som var lånat, och till slut har man en "egen" text där vissa avsnitt i själva verket är plagiat. *Vänta därför med att klistra in något* i din text tills du verkligen vet vad du ska citera, och gör då genast ett korrekt citat med källhänvisning.
- Om du är det minsta osäker om det är plagiat eller inte eller om du är osäker på hur man citerar och gör källhänvisningar – *fråga din lärare!*

Kontroll och påföljd

Uppsala universitet använder textmatchningsverktyget *Urkund* för kontroll av studenternas texter. Med Urkund jämförs din text med texter från Internet, från förlag och från en databank med studentmaterial (uppsatser etc.). Programmet hittar inte bara formuleringar som hämtats ur andra texter utan kan också spåra ämneslikhet, dvs när man formulerat om någon annans text med synonymer etc. Utifrån de träffar som Urkund ger bedömer läraren om likheterna beror på plagiat eller inte.

Läs gärna Urkunds plagiathandbok:

http://static.orkund.com/manuals/URKUND_Plagiarism_Handbook_SE.pdf

Tänk på att du kan bli avstängd i upp till sex månader om du fuskar! Fakulteten har ett dokument "Rutiner vid misstanke om fusk": <https://mp.uu.se/documents/432512/12338254/rutinervidmisstankeomfusk.pdf>. I det dokumentet finns några exempel på fusk, men framförallt handlar det om hur fuskärenden handläggs, påföljder osv.

Till sist...

Trots att vi på Moderna språk ibland upptäcker fusk och plagiat, tror vi ändå att de allra flesta av våra studenter faktiskt vill göra rätt och inte fuska. Om du bara planerar din tid, inte slarvar med citat och källhänvisningar och frågar din lärare om du är osäker på hur du ska göra kommer det att gå bra! Lycka till!